

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 725

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 7 august 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 57 din 28 februarie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 și ale art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă	2–4
Decizia nr. 170 din 4 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 alin. (3) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru	5–7
Decizia nr. 181 din 4 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 26 alin. (2) și ale art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	7–9
Decizia nr. 201 din 20 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale	10–12
Decizia nr. 233 din 27 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal și ale art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României	12–14
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
M.162. — Ordin al ministrului apărării naționale pentru aprobarea Normelor metodologice privind selecția și expertiza medicală și psihologică a personalului aeronautic care desfășoară activități aeronautice militare, a Normelor tehnico-metodologice de expertiză medicală și psihologică privind capacitatea individuală de exercitare a atribuțiilor în activități aeronautice și spațiale (bareme medicale și psihologice), precum și a Normelor metodologice privind efectuarea cursului de instruire și certificare a competenței în performanțele și siguranța factorului uman pentru personalul aeronavigant.....	15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 57 din 28 februarie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 și ale art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 519 și ale art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Constantin Durnea în Dosarul nr. 3.405/97/2018 al Tribunalului Hunedoara — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.265D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 3.266D/2019, nr. 3.267D/2019, nr. 3.269D/2019, nr. 3.270D/2019, nr. 3.271D/2019, nr. 3.272D/2019, nr. 3.294D/2019, nr. 3.295D/2019, nr. 3.304D/2019, nr. 3.321D/2019, nr. 3.379D/2019, nr. 3.380D/2019, nr. 3.381D/2019, nr. 3.382D/2019, nr. 3.383D/2019, nr. 3.400D/2019, nr. 3.401D/2019 și nr. 3.449D/2019, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 519 și ale art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă și, respectiv, art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Vasile Popa, Aurel Holbea, Ioan Craioveanu, Vasile Onisie, Ghiorghe Marinescu, Gheorghe Cioraia, Constantin Jean Ciontoiu, Cristian Emil Floronesc, Alexandru Constantin Hotea, Gheorghe Negru, Vasile Marcu, Gheorghe Marian Ioana, Ioan Duc, Miklos Ghertec, Miklos Antal, Dumitru Doru Peșcan, Constantin Didirea și Vasile Morari în dosarele nr. 3.149/97/2018, nr. 2.164/97/2018, nr. 3.143/97/2018, nr. 3.148/97/2018, nr. 3.788/97/2018, nr. 3.787/97/2018, nr. 3.408/97/2018, nr. 3.410/97/2018, nr. 509/97/2018, nr. 3.147/97/2018 și nr. 716/97/2018 și, respectiv, nr. 509/97/2018, nr. 782/97/2018, nr. 1.952/97/2018, nr. 1.962/97/2018, nr. 2.583/97/2018, nr. 2.584/97/2018, nr. 699/97/2018 și nr. 3.015/97/2018 ale Tribunalului Hunedoara — Secția I civilă și, respectiv, nr. 2.583/97/2018, nr. 782/97/2018, nr. 1.952/97/2018, nr. 1.962/97/2018, nr. 2.584/97/2018, nr. 699/97/2018 și nr. 3.015/97/2018 ale Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă.

4. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

5. Având în vedere excepțiile de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 3.265D/2019, nr. 3.266D/2019, nr. 3.267D/2019, nr. 3.269D/2019, nr. 3.270D/2019, nr. 3.271D/2019, nr. 3.272D/2019, nr. 3.294D/2019, nr. 3.295D/2019, nr. 3.304D/2019, nr. 3.321D/2019, nr. 3.379D/2019, nr. 3.380D/2019, nr. 3.381D/2019, nr. 3.382D/2019, nr. 3.383D/2019, nr. 3.400D/2019, nr. 3.401D/2019 și nr. 3.449D/2019, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor nr. 3.266D/2019, nr. 3.267D/2019, nr. 3.269D/2019, nr. 3.270D/2019, nr. 3.271D/2019, nr. 3.272D/2019, nr. 3.294D/2019, nr. 3.295D/2019, nr. 3.304D/2019, nr. 3.321D/2019, nr. 3.379D/2019, nr. 3.380D/2019, nr. 3.381D/2019, nr. 3.382D/2019, nr. 3.383D/2019, nr. 3.400D/2019, nr. 3.401D/2019 și nr. 3.449D/2019 la Dosarul nr. 3.265D/2019. Reprezentantul Ministerului Public este de acord

cu măsura conexării. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 pentru organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 3.266D/2019, nr. 3.267D/2019, nr. 3.269D/2019, nr. 3.270D/2019, nr. 3.271D/2019, nr. 3.272D/2019, nr. 3.294D/2019, nr. 3.295D/2019, nr. 3.304D/2019, nr. 3.321D/2019, nr. 3.379D/2019, nr. 3.380D/2019, nr. 3.381D/2019, nr. 3.382D/2019, nr. 3.383D/2019, nr. 3.400D/2019, nr. 3.401D/2019 și nr. 3.449D/2019 la Dosarul nr. 3.265D/2019, care este primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens, arată că cele două texte de lege criticate nu fac decât să transpună în Codul de procedură civilă prevederile constituționale cuprinse în art. 126 alin. (3) referitoare la competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

7. Prin încheierile din 25 noiembrie 2019, 27 noiembrie 2019, 18 noiembrie 2019 și 2 decembrie 2019 și, respectiv, 20 noiembrie 2019, 4 decembrie 2019 și 5 decembrie 2019, pronunțate în dosarele nr. 3.405/97/2018, nr. 3.149/97/2018, nr. 2.164/97/2018, nr. 3.143/97/2018, nr. 3.148/97/2018, nr. 3.788/97/2018, nr. 3.787/97/2018, nr. 3.408/97/2018, nr. 3.410/97/2018, nr. 3.147/97/2018 și nr. 716/97/2018 și, respectiv, nr. 509/97/2018, nr. 782/97/2018, nr. 1.952/97/2018, nr. 1.962/97/2018, nr. 2.583/97/2018, nr. 2.584/97/2018, nr. 699/97/2018 și nr. 3.015/97/2018, **Tribunalul Hunedoara — Secția I civilă și, respectiv, Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 519 și art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.** Excepția a fost invocată de Constantin Durnea, Vasile Popa, Aurel Holbea, Ioan Craioveanu, Vasile Onisie, Ghiorghe Marinescu, Gheorghe Cioraia, Constantin Jean Ciontoiu, Cristian Emil Floronesc, Alexandru Constantin Hotea, Gheorghe Negru, Vasile Marcu, Gheorghe Marian Ioana, Ioan Duc, Miklos Ghertec, Miklos Antal, Dumitru Doru Peșcan, Constantin Didirea și Vasile Morari în cauze având ca obiect soluționarea unor acțiuni de asigurări sociale prin care s-a solicitat obligarea Casei Județene de Pensii Hunedoara, între altele, la emiterea unor decizii privind recalcularea drepturilor de pensie.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că textele de lege criticate trebuie să asigure aplicabilitatea legii, iar nu ambiguitatea ei, respectiv obligarea judecătorilor de a se supune unor interpretări limitative, pronunțate de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin interpretările date unor texte de lege, sintagme sau chestiuni de drept. Se susține că în acest mod se încalcă art. 1 din Constituție, prin imixtiunea pe care instanța supremă o realizează în judecarea cauzelor, în speță având ca obiect recalcularea pensiilor. Se mai susține, în acest sens, că pensiile sunt un segment juridico-social care impune o specializare strictă a completurilor de judecată, iar interpretările date de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unor dosare

ce au ca obiect pensiile sunt limitate și nu pot fi aplicate unor categorii de persoane care au drepturile la pensie deja stabilite, în temeiul unor acte normative ce au operat în timp și spațiu și ale căror efecte se prelungesc pe perioada vieții beneficiarului, cât timp Înalta Curte nu judecă pensii în nicio cale de atac. Se mai susține că independența justiției și a judecătorilor nu este nici scop în sine, nici suficientă pentru realizarea actului de justiție în mod echitabil, fiind nevoie și de imparțialitate, ce presupune, pe de o parte, ca activitatea de judecată să se desfășoare în mod obiectiv, iar, pe de altă parte, ca autoritățile cărora le revine această sarcină să fie neutre. Se mai arată că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat că drepturile protejate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu sunt drepturi teoretice sau provizorii, ci drepturi concrete și efective, iar dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă toate cererile și observațiile părților sunt examinate conform normelor de procedură de către un tribunal specializat, independent și care se supune numai legii. Se mai invocă, în susținerea excepției, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, citându-se în acest sens hotărârile din 16 septembrie 1996 și 22 octombrie 1996, pronunțate în cauzele *Gaygusuz împotriva Austriei* și *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*.

9. În acest context, se critică cele statuate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018 privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, apreciindu-se că stagiul complet de cotizare prevăzut de lege nu se confundă cu stagiul de cotizare, acestea fiind noțiuni complet diferite.

10. **Tribunalul Hunedoara — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că sesizarea instanței supreme, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, reprezintă un mecanism menit să preîntâmpine apariția unei practici neunitare în aplicarea și interpretarea legii de către instanțele judecătorești. Se mai apreciază că, având în vedere că dezlegarea dată problemelor de drept este obligatorie pentru toate instanțele judecătorești, se asigură astfel o practică judiciară unitară, în temeiul prerogativelor care îi sunt acordate Înaltei Curți de art. 126 alin. (3) din Constituție. Așa fiind, prevederile legale criticate asigură îndeplinirea justiției, în mod unitar, precum și supremația legii, fără a încălca în vreun fel accesul la justiție și fără a îngreuna independența judecătorilor.

11. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, prevederile legale criticate fiind în acord cu dispozițiile constituționale invocate.

12. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 519 și ale art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora:

— Art. 519: „*Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.*”;

— Art. 521 alin. (3): „*Dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanța care a solicitat dezlegarea de la data pronunțării deciziei, iar pentru celelalte instanțe, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.*”

16. În opinia autorilor excepției, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (3) referitor la statul de drept și alin. (5) privind principiul legalității, art. 21 — *Accesul liber la justiție*, art. 124 alin. (3) privind independența judecătorilor și art. 126 alin. (1)—(3) privind instanțele judecătorești și competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile de lege criticate în cauza de față au mai format obiectul controlului de constituționalitate, Curtea analizându-le prin prisma unor critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 541 din 26 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 27 ianuarie 2020, paragrafele 14—17, Curtea a reținut că, prin Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă a fost recunoscută posibilitatea instanțelor de a solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe hotărâri prin care să dea rezolvări de principiu chestiunilor de drept de a căror clarificare depinde soluționarea pe fond a cauzelor și cu privire la care judecătorii, în cursul judecății, consideră că este necesar să solicite concursul instanței supreme, care să tranșeze cu titlu definitiv problema în discuție. Această nouă competență a Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost reglementată în scopul prevenirii apariției jurisprudenței neunitare la nivelul instanțelor naționale, prin oferirea de soluții care se impun cu forță obligatorie atât instanței care a solicitat pronunțarea unei astfel de hotărâri prealabile, cât și celorlalte instanțe confruntate cu probleme de drept similare, decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție având, în toate cazurile, efecte doar pentru viitor.

18. S-a mai arătat în decizia menționată, că analiza Înaltei Curți de Casație și Justiție poartă exclusiv asupra problemei punctuale indicate de judecătorul cauzei, care, anticipând dificultatea chestiunii și riscul ca aceasta să genereze interpretări diferite în momentul în care diverse instanțe ar ajunge să examineze respectiva chestiune de drept, solicită instanței supreme să statueze într-o manieră care să clarifice și să fixeze o optică unitară, generalizată la nivelul tuturor instanțelor din țară. Funcția preventivă și unificatoare a acestei proceduri este benefică actului de justiție, asigurând realizarea premiselor pentru întrunirea caracteristicilor unui proces echitabil, ca exigență a statului de drept izvorâtă din prevederile art. 21 din Legea fundamentală, dar și din cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Aceasta deoarece se evită interpretările diferite pe care diverse instanțe le-ar putea da aceleiași problematici, iar părțile din proces beneficiază de certitudinea prezizibilității dispozițiilor legale aplicabile situației de fapt conflictuale în care se află. Totodată, prin această procedură se asigură și respectarea principiului constituțional al egalității în fața legii și a autorităților publice, procesele urmând să fie soluționate în baza unor prevederi legale interpretate unitar, astfel încât persoanele implicate în litigii aflate pe rolul unor instanțe diferite vor beneficia de un tratament juridic egal.

19. De asemenea, în decizia precitată, Curtea a mai statuat că, potrivit textului de lege criticat în cauza de față, soluția pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție se impune cu forță obligatorie tuturor judecătorilor, însă acest lucru nu aduce atingere

independenței acestora, întrucât, în cadrul proceselor pe care le soluționează, judecătorul își menține prerogativa decizională neștirbită, în sensul că va aprecia întregul ansamblu probatoriu în mod obiectiv, în absența oricăror influențe exterioare care să îi afecteze libertatea de a ajunge la o soluție bazată exclusiv pe propria argumentare rațională. Interpretarea obligatorie dată de instanța supremă se integrează în esența textului de lege, explicând înțelesul acestuia, clarificând modul său de aplicare și evidențiind semnificația corectă a conținutului său normativ, fără să impună însă judecătorilor care urmează să îl aplice soluții prestabilite pentru situații date, ci permițând coroborarea acestuia, în cadrul procesului de interpretare și aplicare a legii la speță, cu toate celelalte elemente de fapt și de drept pe care judecătorul își va fonda raționamentul ce va conduce la soluționarea litigiului.

20. Cele statuate prin decizia menționată își mențin valabilitatea și în cauza de față, neintervenind elemente noi, de natură să justifice modificarea acestei jurisprudențe, astfel încât, în prezenta cauză, Curtea nu poate reține încălcarea dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3), art. 21, art. 124 alin. (3) și art. 126 alin. (1)—(3).

21. În ceea ce privește invocarea, în prezenta cauză, a prevederilor art. 1 alin. (5) referitoare la principiul legalității, cu motivarea că nu sunt definite „chestiunile de drept” menționate de textul de lege criticat, astfel încât instanțele judecătorești pot adresa Înaltei Curți de Casație și Justiție orice întrebare cu caracter de generalitate, iar dezlegarea dată de instanța supremă devine obligatorie în cauza respectivă, precum și în alte procese, Curtea reține că aceasta este neîntemeiată.

22. Cu privire la modul de reglementare a normelor, Curtea Constituțională, având în vedere principiul generalității legilor, a reținut că poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, și Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, sau Decizia nr. 447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674 din 1 noiembrie 2013, Decizia nr. 137 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 295 din 17 aprilie 2019, paragraful 107, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la care se rețin, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie

1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59). Întinderea noțiunii de previzibilitate depinde însă, într-o largă măsură, de conținutul textului respectiv, de domeniul la care se referă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Asemenea consecințe nu au nevoie să fie previzibile cu o certitudine absolută. O atare certitudine, oricât de dorită ar fi, este imposibil de realizat și, mai mult, poate genera o rigiditate excesivă a reglementării. Prin urmare, existența unor probleme de interpretare și aplicare a legii este inerentă oricărui sistem de drept, deoarece, în mod inevitabil, normele juridice au un anumit grad de generalitate (Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 35, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragraful 35, sau Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi Srl și alții împotriva Italiei*, paragraful 109, citate în Decizia Curții Constituționale nr. 454 din 4 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 836 din 1 octombrie 2018, paragraful 47).

23. Astfel, aplicând aceste considerente de principiu la prezenta cauză, Curtea reține că, fără a defini în mod exhaustiv „chestiunea de drept” în privința căreia se solicită Înaltei Curți să pronunțe o hotărâre prin care să dea o rezolvare de principiu, dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, cuprinse în Titlul III — *Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare*, Cap. II — *Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*, indică anumite criterii care să conducă la circumstanțierea conținutului acestei sintagme, respectiv soluționarea pe fond a cauzei să depindă de chestiunea de drept invocată, aceasta să fie nouă, ori asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

24. Așadar, analizate în ansamblul reglementării din care fac parte, respectiv cap. II titlul III din Codul de procedură civilă, prevederile legale criticate sunt redactate cu suficientă precizie și claritate astfel încât să permită destinatarilor interpretarea și aplicarea lor, dată fiind și calitatea destinatarilor dispoziției legale criticate, respectiv un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

25. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Constantin Durnea, Vasile Popa, Aurel Holbea, Ioan Craioveanu, Vasile Onisie, Ghiorghe Marinescu, Gheorghe Cioraia, Constantin Jean Ciontoiu, Cristian Emil Floronesc, Alexandru Constantin Hotea, Gheorghe Negru, Vasile Marcu, Gheorghe Marian Ioana, Ioan Duc, Miklos Ghertec, Miklos Antal, Dumitru Doru Peșcan, Constantin Didirea și Vasile Morari în dosarele nr. 3.405/97/2018, nr. 3.149/97/2018, nr. 2.164/97/2018, nr. 3.143/97/2018, nr. 3.148/97/2018, nr. 3.788/97/2018, nr. 3.787/97/2018, nr. 3.408/97/2018, nr. 3.410/97/2018, nr. 509/97/2018, nr. 3.147/97/2018 și nr. 716/97/2018 ale Tribunalului Hunedoara — Secția I civilă, și, respectiv, nr. 2.583/97/2018, nr. 782/97/2018, nr. 1.952/97/2018, nr. 1.962/97/2018, nr. 2.584/97/2018, nr. 699/97/2018 și nr. 3.015/97/2018 ale Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 519 și ale art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Hunedoara — Secția I civilă și Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 februarie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 170

din 4 aprilie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 alin. (3)
din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ingrid-Alina Tudora	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 alin. (3) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Adrian Ioan Manea, Valentin Manea, Ioana Șevț și Varvara-Elena Mirică în Dosarul nr. 6.553/281/2007/a1* al Curții de Apel Ploiești — Secția I civilă. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.806D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens, invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, concretizată, spre exemplu, prin Decizia nr. 7 din 17 ianuarie 2017.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 10 aprilie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 6.553/281/2007/a1*, **Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 alin. (3) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Adrian Ioan Manea, Valentin Manea, Ioana Șevț și Varvara-Elena Mirică în etapa procesuală a recursului formulat împotriva Deciziei nr. 1.438 din 23 octombrie 2018, pronunțată de Tribunalul Prahova, precum și a Încheierii din camera de consiliu din 20 august 2018, prin care s-a respins cererea de reexaminare a taxei judiciare de timbru, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de partaj succesoral.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin că art. 18 din Legea nr. 146/1997 este o normă de drept procesual civil care reglementează modalitatea de stabilire a taxei judiciare de timbru în acțiunile civile, fiind neconstituțională în privința sintagmelor „în camera de consiliu”, „fără citarea părților” și „prin încheiere irevocabilă”. Aceștia susțin că citarea părților în procesul civil reprezintă o instituție procesuală care garantează dreptul părților la apărare și la respectarea principiilor procesului civil, respectiv contradictorialitatea și oralitatea. Or, dispozițiile criticate

contravin și lipsesc de conținut aceste principii prin îngrădirea dreptului de a fi încunoștințat prin citație în faza procesuală a reexaminării taxei judiciare de timbru și de a participa activ și public, în stare de contradictorialitate și oralitate, de a formula apărările necesare unei soluționări legale și corecte a cererii de reexaminare a taxei judiciare de timbru, lăsând la aprecierea subiectivă a judecătorului aspecte care trebuie puse în discuția contradictorie a părților. În plus, soluționarea cererii de reexaminare se produce în camera de consiliu, și nu în ședință publică, astfel cum este statuat în art. 127 din Constituție, o astfel de cerere nefiind inclusă în categoria cauzelor ce se soluționează în ședință secretă. Se mai susține că sintagma „încheiere irevocabilă” îngreșează și mai mult drepturile procesuale, întrucât nu permite părții nemulțumite de soluția dată cererii de reexaminare să o atace la o instanță superioară în grad, care să analizeze și să reformeze erorile ce se pot produce la instanța inferioară, cu respectarea dublului grad de jurisdicție. Prin urmare, în opinia autorilor excepției, consecința reglementării criticate este aceea că partea este împiedicată să își exercite liber drepturile procesuale, să aibă un acces efectiv la instanță, la un proces echitabil și la un recurs efectiv în fața unei instanțe superioare în grad. Simplul fapt că reexaminarea taxei judiciare de timbru se realizează de un alt complet, dar de către aceeași instanță, nu este în măsură să garanteze dreptul la un proces echitabil și accesul la un recurs efectiv.

6. **Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă** apreciază că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, cu titlu exemplificativ fiind Decizia nr. 753 din 16 decembrie 2014 și Decizia nr. 609 din 6 octombrie 2015. Instanța de judecată învederează că, potrivit art. 129 din Constituție, părțile interesate pot exercita căile de atac numai în condițiile legii procesuale. Corespunzător acestui principiu constituțional, legea procesuală civilă a reglementat condițiile examinării cauzei civile, determinând hotărârile susceptibile a fi supuse reformării, căile de atac și titularii acestora, precum și cazurile de casare, iar acest mod de determinare asigură un control judiciar efectiv al hotărârilor judecătorești și satisface exigențele art. 21 din Legea fundamentală. Instanța reține faptul că prin Hotărârea din 19 februarie 1996, pronunțată în *Cauza Botten împotriva Norvegiei*, Curtea de la Strasbourg a reamintit că modalitatea de aplicare a art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale depinde de caracteristicile procedurii în justiție, de întreaga procedură internă și de rolul cuvenit instanțelor în ordinea juridică internă, urmând să se țină seama de natura situației de drept intern, de competența instanțelor, de modul în care interesele reclamantului au fost expuse și prezentate în fața instanței și, în special, de natura problemei pe care aceasta a trebuit să le soluționeze. Așa fiind, din moment ce partea a beneficiat deja de o judecată în calea de atac a reexaminării, în ceea ce privește problemele deduse judecătii, nu se poate susține că prin neacordarea dreptului de a declara recurs i se încalcă accesul la justiție.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 18 alin. (3) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 29 iulie 1997, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 12 din Legea nr. 195/2004 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 58/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură civilă, lege publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 26 mai 2004, potrivit căroră „*Cererea se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, fără citarea părților, prin încheiere irevocabilă.*”

11. Curtea precizează că Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru a fost abrogată prin art. 58 lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, iar în acest context, în legătură cu examinarea unor texte de lege care nu mai sunt în vigoare, prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, nuanțând interpretarea sintagmei „*în vigoare*” din cuprinsul art. 29 din Legea nr. 47/1992, text care circumstanțiază controlul de constituționalitate numai la legile și ordonanțele în vigoare, Curtea Constituțională a reținut că acest control vizează „*dispozițiile aplicabile cauzei, chiar dacă acestea nu mai sunt în vigoare*”, dar ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. O astfel de soluție a fost justificată prin faptul că, deși abrogată, „*legea civilă poate ultraactiva în unele situații, potrivit principiului «tempus regit actum»*”. Astfel, deși nu mai sunt în vigoare, dispozițiile de lege criticate își produc în continuare efectele juridice, fiind aplicabile cauzei, iar în aceste condiții, Curtea are competența de a se pronunța cu privire la constituționalitatea acestora.

12. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, aceste dispoziții de lege contravin normelor constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție, ale art. 24 privind dreptul la apărare și ale art. 127 referitoare la caracterul public al dezbaterilor, precum și prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind dreptul la un proces echitabil.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art. 18 alin. (3) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici

similare celor din prezenta cauză, în acest sens fiind, spre exemplu, Decizia nr. 456 din 7 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 761 din 6 decembrie 2013, Decizia nr. 753 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 11 februarie 2015, Decizia nr. 609 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 19 noiembrie 2015, sau Decizia nr. 7 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 285 din 24 aprilie 2017, prin care Curtea a statuat în sensul constituționalității reglementării criticate.

14. Astfel, în jurisprudența menționată, și anume prin Decizia nr. 753 din 16 decembrie 2014, paragrafele 13—15, Curtea a reținut că obiectul textului criticat îl constituie o normă procedurală care reglementează soluționarea cererii de reexaminare împotriva încheierii de stabilire a taxei de timbru, așadar un incident procedural, prealabil antamării fondului de către instanța de judecată. În condițiile în care, în discuție, este o chestiune prealabilă, soluționarea acesteia este guvernată de principiul celerității, care ar fi grav afectat prin aplicarea în materie a principiilor oralității și contradictorialității, a obligativității citării părților, ca și a posibilității exercitării unei căi de atac împotriva încheierii de soluționare a cererii de reexaminare.

15. De asemenea, prin Decizia nr. 839 din 11 octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 7 decembrie 2012, Curtea a statuat că dispozițiile art. 18 din Legea nr. 146/1997 reglementează competența și procedura în materia taxelor judiciare de timbru, potrivit abilitării conferite legiuitorului prin art. 126 alin. (2) din Constituție, dar, întrucât nu este vorba despre un litigiu privind fondul dreptului, nu își găsesc aplicare mijloacele și garanțiile procesuale prevăzute de art. 21 alin. (3) din Constituție. Așa fiind, procedura aplicabilă în acest caz are ca finalitate satisfacerea imperativului celerității, și prin aceasta derogă de la dreptul comun. Curtea a mai reținut că procedura reexaminării modului de stabilire a taxelor judiciare de timbru este o procedură incidentă în desfășurarea unui proces, care în principiu se realizează cu respectarea condiției publicității impuse de art. 127 din Constituție, condiție ce nu are însă un caracter absolut, legiuitorul având posibilitatea de a deroga de la aceasta.

16. Prin Decizia nr. 1.561 din 6 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 88 din 3 februarie 2012, Curtea a subliniat că rațiuni ce țin de necesitatea soluționării într-un termen rezonabil a cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești justifică în mod obiectiv soluția legislativă criticată, care asigură în mod eficient un raport rezonabil de proporționalitate între scopul urmărit — stabilirea corectă a taxelor judiciare de timbru — și mijloacele procedurale utilizate. Totodată, Curtea a constatat că acest cadru legislativ, în deplin acord cu normele fundamentale, creează premisele necesare ce permit instanței judecătorești să examineze circumstanțele specifice fiecărui caz și să realizeze un just echilibru între interesele individuale și cele privind administrarea justiției, astfel încât solicitantului să îi fie asigurat accesul efectiv la justiție.

17. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale în materie, atât considerentele, cât și soluția acestor decizii își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

18. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Adrian Ioan Manea, Valentin Manea, Ioana Șevț și Varvara-Elena Mirică în Dosarul nr. 6.553/281/2007/a1* al Curții de Apel Ploiești — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 18 alin. (3) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Ploiești — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 4 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Ingrid-Alina Tudora

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 181

din 4 aprilie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 26 alin. (2) și ale art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ingrid-Alina Tudora	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 26 alin. (2) și ale art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Gabriel Dănuț Barbir și Florentina Gabriela Barbir în Dosarul nr. 1.148/1/2019/a3.1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.990D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că domnul Gabriel Dănuț Barbir a formulat în datele de 31 martie 2023 și 3 aprilie 2023 două cereri prin care a solicitat accesarea dosarelor electronice nr. 2.990D/2019 și nr. 3.015D/2019, în care are calitatea de autor al excepției de neconstituționalitate. Astfel cum rezultă din nota întocmită de grefierul-șef, aflată la dosarul cauzei, acesta a contactat telefonic în repetate rânduri

Compartimentul Grefă, Registratură și Arhivă al Curții Constituționale cu scopul de a i se explica modalitatea de accesare a dosarelor mai sus menționate, având termen de judecată 4 aprilie 2023, dar, deși a fost îndrumat punctual cu privire la pașii care trebuie urmați, nu a reușit accesarea electronică a dosarelor. De asemenea, magistratul-asistent precizează că domnul Gabriel Dănuț Barbir a depus la dosarul cauzei o serie de înscrisuri, din care rezultă calitatea acestuia de moștenitor al soției sale decedate.

4. Cu privire la cererile formulate de către domnul Gabriel Dănuț Barbir, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care apreciază că, deși autorul excepției nu a reușit să acceseze electronic dosarele, procedura de înștiințare a fost însă legal îndeplinită. Apreciază, totodată, că rămâne la aprecierea Plenului Curții Constituționale acordarea unui eventual termen pentru pregătirea apărării.

5. Deliberând, Curtea apreciază că nu se impune acordarea unui nou termen de judecată, sens în care arată că puteau fi întreprinse demersurile legale în timp util de către autorul excepției de neconstituționalitate, potrivit regulilor aplicabile în procedura jurisdicțională în fața Curții.

6. Pe fondul excepției de neconstituționalitate, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției, în principal, ca inadmisibilă, având în vedere că nemulțumirea autorilor excepției privește modul în care instanța de judecată a stabilit cuantumul taxei judiciare de timbru, iar, în subsidiar, solicită respingerea acesteia ca neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, concretizată prin Decizia nr. 277 din 22 aprilie 2021.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

7. Prin Încheierea din 30 septembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.148/1/2019/a3.1, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 26 alin. (2) și ale art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Gabriel Dănuț Barbir și Florentina Gabriela Barbir cu prilejul soluționării unei cereri de reexaminare a modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, într-o cauză având ca obiect o cerere de revizuire.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia apreciază că instanța de judecată a reținut în mod greșit aplicabilitatea art. 26 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, întrucât prezentul litigiu, ce ține de materia contenciosului administrativ, a fost inițiat la o dată anterioară celei prin care legiuitorul a impus aplicabilitatea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 în materia contenciosului administrativ, și anume prin art. 17 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004. Așa fiind, apreciază că instituirea unei taxe judiciare de timbru de către instanța de judecată, în temeiul art. 26 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, reprezintă o încălcare flagrantă a legii, și anume a prevederilor art. 27 din Legea nr. 554/2004, modificate prin Legea nr. 212/2018 privind modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 și a altor acte administrative, potrivit cărora cauzele aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii vor continua să se judece potrivit legii aplicabile în momentul sesizării instanței.

9. În același sens, se invocă și neconstituționalitatea art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, prin raportare la situația de fapt din speță, cu referire la art. 27 din Legea nr. 554/2004, antereferit, apreciind că se aduce atingere dreptului la un proces echitabil, prin faptul că se instituie o situație discriminatorie generată de reglementări legale contradictorii.

10. Așa fiind, autorii excepției susțin că sunt discriminați sub aspectul impunerii la plata taxei judiciare de timbru, apreciind că dispozițiile art. 26 alin. (2) și ale art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 ar fi incidente în speță doar dacă litigiul se năștea după data de 25 iulie 2018.

11. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât prin impunerea unor taxe judiciare de timbru nu se încalcă principiul nediscriminării, ce intră în conținutul dreptului la un proces echitabil, deoarece acesta nu echivalează cu gratuitatea serviciului prestat de instanțele judecătorești, legiuitorul având deplina legitimitate constituțională de a impune taxe judiciare de timbru. De asemenea, din interpretarea art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 reiese că pentru plata în solidar a taxei judiciare de timbru este necesară întrunirea cumulativă a două condiții, și anume: (1) să fie vorba de cereri sau acțiuni introduse în comun de mai multe persoane și

(2) obiectul procesului să fie un drept ori o obligație comună sau drepturile ori obligațiile lor să aibă aceeași cauză sau între ele să existe o strânsă legătură.

12. În aceste condiții, Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat că, în acord cu principiul nediscriminării, legiuitorul a optat pentru soluția legislativă criticată utilizând drept criteriu obiectiv și rațional strânsa legătură existentă, sub aspect subiectiv, între părțile procesului care formulează în comun cereri sau acțiuni în fața instanței judecătorești și, sub aspect obiectiv, între drepturile și obligațiile care formează obiectul procesului. În acest context, stabilirea de către legiuitor a unor limite în exercitarea unui drept nu aduce nicio îngrădire dreptului în sine și nici nu impune diferențe de tratament între persoane aflate în situații identice, ci, dimpotrivă, creează premisele valorificării sale în concordanță cu exigențele generale proprii unui stat de drept, egalitatea în fața legii fiind asigurată prin stabilirea unui tratament identic pentru persoane aflate în situații identice. Se arată că în acest sens este, de altfel, și jurisprudența în această materie a Curții Constituționale, spre exemplu, Decizia nr. 792 din 17 noiembrie 2015, Decizia nr. 12 din 17 ianuarie 2017 și Decizia nr. 470 din 12 iulie 2018.

13. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

14. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

15. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

16. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 26 alin. (2) și ale art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins normativ:

— Art. 26 alin. (2): „*Cererea de revizuire se taxează cu 100 lei pentru fiecare motiv de revizuire invocat.*”;

— Art. 35 alin. (1): „*În cazul cererilor sau al acțiunilor introduse în comun de mai multe persoane, dacă obiectul procesului este un drept ori o obligație comună sau dacă drepturile ori obligațiile lor au aceeași cauză sau dacă între ele există o strânsă legătură, taxa judiciară de timbru se datorează în solidar.*”

17. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate contravin normelor constituționale ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, precum și celor ale art. 20 referitoare la tratatele internaționale privind

drepturile omului și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană, prin raportare la art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 47 privind dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și ale art. 1 privind interzicerea generală a discriminării din Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, raportat la prezenta cauză, Curtea observă că autorii excepției sunt nemulțumiți, de fapt, de modul de stabilire a taxei judiciare de timbru, apreciind că instanța de judecată a reținut în mod greșit aplicabilitatea art. 26 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, întrucât litigiul în care aceștia sunt parte, ce ține de materia contenciosului administrativ, a fost inițiat la o dată anterioară celei prin care s-a impus de către legiuitor aplicabilitatea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 în materia contenciosului administrativ, și anume prin art. 17 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, modificat prin Legea nr. 212/2018, în sensul că „*Pentru cererile formulate în baza prezentei legi se percep taxele de timbru prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare*”. În același sens, se invocă și neconstituționalitatea art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, prin raportare la situația de fapt din speță, cu referire la art. 17 din Legea nr. 554/2004, anterferit, apreciind că se aduce atingere dreptului la un proces echitabil prin faptul că se instituie o situație discriminatorie generată de reglementări contradictorii.

19. Având în vedere criticile astfel formulate, Curtea reține că aspectele invocate de autorii excepției privesc chestiuni ce țin de interpretarea și aplicarea concretă a legii de către instanțele judecătorești, aspecte ce nu intră însă în competența de soluționare a Curții Constituționale. În conformitate cu Legea

nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta asigură controlul de constituționalitate a legilor, a ordonanțelor Guvernului, a tratatelor internaționale și a regulamentelor Parlamentului, prin raportare la dispozițiile și principiile Constituției. Prin urmare, nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte aplicarea și interpretarea legii, acestea fiind de resortul exclusiv al instanței de judecată care judecă fondul cauzei, precum și al instanțelor de control judiciar, astfel cum rezultă din prevederile coroborate ale art. 126 alin. (1) și (3) din Constituție.

20. De altfel, printr-o jurisprudență constantă, Curtea Constituțională s-a pronunțat cu privire la competența exclusivă a instanțelor judecătorești de a soluționa probleme care țin de interpretarea și/sau aplicarea legii. Cu privire la conținutul și întinderea celor două noțiuni cuprinzătoare, interpretarea, respectiv aplicarea legii, Curtea Constituțională a reținut că acestea acoperă identificarea normei aplicabile, analiza conținutului său și o necesară adaptare a acesteia la faptele juridice pe care le-a stabilit, iar instanța de judecată este cea care poate dispune de instrumentele necesare pentru a decide cu privire la aceste aspecte (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 838 din 27 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 3 iulie 2009).

21. De altfel, în contextul criticilor formulate, Curtea reține că, potrivit art. 55 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, pentru cererile și acțiunile introduse până la intrarea în vigoare a acestei ordonanțe de urgență, timbrul judiciar se aplică, respectiv taxele judiciare de timbru se stabilesc și se plătesc în cuantumul prevăzut de legea în vigoare la data introducerii lor, astfel că, față de toate acestea, rămâne să stabilească instanța de judecată cadrul procesual în care se desfășoară procesul și aplicarea în timp a normelor legale la cauza dedusă judecătii. Prin urmare, având în vedere criticile formulate, excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 26 alin. (2) și ale art. 35 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Gabriel Dănuț Barbir și Florentina Gabriela Barbir în Dosarul nr. 1.148/1/2019/a3.1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Ingrid-Alina Tudora

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 201

din 20 aprilie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5)
din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Raluca-Alexandra Buterez-Fășie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, excepție ridicată de Ion Vijai în Dosarul nr. 7.568/2/2022 al Curții de Apel București — Secția a II-a penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.758D/2022.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că autorul excepției a depus la dosarul cauzei o cerere prin care precizează că nu dorește să fie prezent la termenul de judecată și solicită judecarea cauzei în lipsa sa.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care apreciază că excepția este inadmisibilă, autorul acesteia urmărind, în realitate, completarea textului criticat, ceea ce excedează controlului de constituționalitate pe care îl realizează Curtea. De asemenea, arată că, în esență, prin textul criticat se reglementează o cale de atac împotriva respingerii, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a Curții Constituționale, așadar, este evident că nu sunt încălcate prevederile art. 21 din Constituție, cele ale art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și nici cele ale art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 24 din Constituție și ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nici această critică nu este întemeiată, întrucât, așa cum a arătat instanța de contencios constituțional prin Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, recursul reglementat de textul criticat este o cale de atac *sui generis* și, atâta vreme cât este exercitată în cadrul unei cauze penale, vor fi aplicabile dispozițiile existente în materie penală, fiind astfel previzibil cadrul legislativ aplicabil.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Decizia penală nr. 6/R din 9 noiembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 7.568/2/2022, **Curtea de Apel București — Secția a II-a penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale**. Excepția a fost ridicată de Ion Vijai cu prilejul soluționării recursului formulat de acesta împotriva încheierii prin care prima instanță a respins cererea sa de sesizare a Curții Constituționale.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că prevederile legale criticate nu permit justițiabilului să determine dacă acestea reglementează o cale de atac ordinară sau extraordinară. Modul de redactare precar al normei juridice criticate (care nu oferă niciun reper în ceea ce privește modalitatea de soluționare a recursului, natura acestei căi de atac, soluțiile pe care le poate pronunța instanța de recurs, efectele conexe asupra cursului dosarului etc.) conduce la concluzia că textele de lege în discuție nu întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate și sunt astfel incompatibile cu principiul fundamental privind respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor, prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituție. De asemenea, în opinia autorului excepției, această lipsă de claritate, precizie și previzibilitate atrage și încălcarea dreptului la un proces echitabil, precum și a dreptului la un remediu efectiv, prevăzute de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

7. **Curtea de Apel București — Secția a II-a penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât autorul excepției nu formulează veritabile critici de neconstituționalitate, ci, mai degrabă, aspectele invocate țin de modalitatea de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992. Or, în condițiile în care modificarea, respectiv completarea legii în vigoare constituie un atribut exclusiv al legiuitorului, excepția de neconstituționalitate invocată apare ca fiind neîntemeiată. De asemenea, instanța de judecată precizează că în practica instanței constituționale s-a statuat asupra inadmisibilității solicitării adresate Curții Constituționale de a interpreta sau de a adăuga la un text de lege, chiar dacă formal această solicitare a fost calificată drept excepție de neconstituționalitate, sens în care instanța amintește Decizia nr. 112 din 10 martie 2015.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 3 decembrie 2010. Textul criticat are următorul conținut: „*Dacă excepția este inadmisibilă, fiind contrară prevederilor alin. (1), (2) sau (3), instanța respinge printr-o încheiere motivată cererea de sesizare a Curții Constituționale. Încheierea poate fi atacată numai cu*

recurs la instanța imediat superioară, în termen de 48 de ore de la pronunțare. Recursul se judecă în termen de 3 zile.”

12. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5) privind calitatea legii, ale art. 21 privind accesul liber la justiție, ale art. 24 privind dreptul la apărare, precum și celor ale art. 20 coroborate cu dispozițiile art. 6 privind dreptul la un proces echitabil și cu cele ale art. 13 privind dreptul la un remediu efectiv din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv cu dispozițiile art. 47 privind dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională observă că Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat cu privire la natura juridică a recursului reglementat de textul de lege criticat, la obiectul acestuia și la verificările pe care le realizează instanța de control judiciar sesizată cu această cale de atac.

14. Prin Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 20 iulie 2017, Curtea Constituțională a reținut că în privința stabilirii naturii juridice a recursului reglementat de art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, relevantă este Decizia nr. XXXVI din 11 decembrie 2006, pentru examinarea recursului în interesul legii cu privire la posibilitatea legală de a fi supuse căii de atac a recursului încheierile instanțelor de recurs de respingere, ca inadmisibile, a cererilor de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiunile Unite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 368 din 30 mai 2007. Prin această decizie s-a statuat că o excepție de neconstituționalitate poate fi ridicată inclusiv în faza recursului și, în lipsa unei dispoziții exprese contrare, se impune a se considera că încheierile pronunțate în această fază procesuală, conform art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, pot fi atacate cu recurs la instanța imediat superioară, indiferent dacă aceasta are sau nu, potrivit regulilor generale, competență în soluționarea fondului litigiului. În cadrul procedurii reglementate de art. 29 din Legea nr. 47/1992, se atribuie instanței imediat superioare celei care a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale o competență specială, limitată exclusiv la examinarea legalității și temeiniciei încheierii pronunțate conform art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992. S-a mai arătat că rațiunea prevederilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, referitoare la recurs, a fost aceea de a supune controlului judiciar încheierile prin care s-a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale, indiferent de faza procesuală în care au fost pronunțate, ca o garanție în plus a liberului acces la justiție.

15. În accepțiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul reglementat de Legea nr. 47/1992 nu poate fi înțeles drept o cale extraordinară de atac în condițiile Codului de procedură civilă sau ale Codului de procedură penală, după caz. Așadar, Înalta Curte a reținut că este vorba despre o cale de atac pe care legiuitorul a conceput-o, distinct de orice calificare procesual civilă sau penală, numai în privința hotărârilor judecătorești prin care se respinge cererea de sesizare a Curții Constituționale. Prin urmare, acest recurs este un remediu judiciar care nu preia niciunul dintre elementele și caracteristicile proprii recursului din Codul de procedură civilă sau penală.

16. Analizând prevederile legale criticate, Curtea Constituțională a constatat că, dat fiind faptul că textul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 este aplicabil atât în materie procesual civilă, cât și în materie penală, acesta își menține natura juridică de cale de atac specială ce nu poate fi calificată în funcție de reglementările proprii procedurii penale sau civile. De aceea, această cale de atac cu o fizionomie juridică proprie nu poate fi considerată nici recurs în sensul propriu al termenului prevăzut de Codul de procedură civilă sau de Codul de procedură penală și nici apel, contestație sau plângere în sensul Codului de procedură penală. Mai mult, Curtea reține că aceeași cale de atac nu poate purta denumiri diferite în funcție de

procedura civilă sau penală în care intervine. În sensul celor de mai sus, Curtea a reținut că obiectul recursului este acela al verificării aprecierii instanței ierarhic inferioare cu privire la soluția pe care aceasta a adoptat-o, de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale, motivată de neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate prevăzute în mod exclusiv de art. 29 alin. (1)—(3) din Legea nr. 47/1992. Cu alte cuvinte, se verifică legalitatea respingerii cererii de sesizare a Curții Constituționale prin prisma acestor condiții (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, mai sus citată, paragrafele 21 și 22).

17. De asemenea, instanța constituțională reamintește că s-a pronunțat în repetate rânduri asupra dispozițiilor criticate în prezenta cauză, prin raportare la critici similare, constatând constituționalitatea acestora (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 723 din 2 noiembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 669 din 5 iulie 2022, Decizia nr. 546 din 7 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 944 din 14 octombrie 2020, Decizia nr. 714 din 9 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 338 din 18 aprilie 2018, Decizia nr. 105 din 5 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 284 din 21 mai 2013).

18. Prin jurisprudența amintită anterior, Curtea a reținut că dispozițiile art. 29 din Legea nr. 47/1992 reprezintă norme de procedură, pe care instanța care a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate este obligată să le aplice în vederea selectării doar a acelor excepții de neconstituționalitate care, potrivit legii, pot face obiectul controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională, unica autoritate de jurisdicție constituțională. Așadar, această procedură face posibilă doar pronunțarea în situațiile date asupra cererii de sesizare a Curții Constituționale, instanța de judecată având rol de filtru al excepției de neconstituționalitate ridicate de părți.

19. Prin Decizia nr. 723 din 2 noiembrie 2021 (paragraful 15), instanța de contencios constituțional a reținut că nu poate fi primită critica potrivit căreia nu se cunosc motivele pe care instanța și-a întemeiat soluția respingerii cererii de sesizare a Curții Constituționale atunci când excepția este considerată inadmisibilă. Astfel, instanța de judecată în fața căreia este invocată excepția de neconstituționalitate realizează un control al condițiilor de admisibilitate a excepției fără a o putea respinge pe motive ce țin de netemeinicia acesteia. Prin urmare, respingerea cererii de sesizare a Curții Constituționale poate privi exclusiv condițiile de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate prevăzute de art. 29 alin. (1)—(3) din Legea nr. 47/1992, iar recursul împotriva încheierii se va limita la aceste aspecte, care nu necesită considerații teoretice sau interpretări de amploare ori documentări care să îl pună în dificultate pe autorul excepției. Cu alte cuvinte, se verifică legalitatea respingerii cererii de sesizare a Curții Constituționale prin prisma acestor condiții (a se vedea Decizia nr. 546 din 7 iulie 2020, paragraful 18).

20. Aplicând la prezenta cauză considerentele jurisprudențiale de principiu mai sus expuse, Curtea reține că s-a clarificat natura juridică a recursului, statuând că este o cale de atac cu o fizionomie juridică proprie, ce are ca obiect verificarea legalității soluției de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale, motivată de neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate prevăzute în mod exclusiv de art. 29 alin. (1)—(3) din Legea nr. 47/1992. Cu alte cuvinte, instanța de control judiciar va verifica dacă în cauză sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate, putând pronunța fie o soluție de admitere a recursului atunci când apreciază că, în realitate, prima instanță a respins în mod greșit cererea de sesizare a instanței de contencios constituțional, fie o soluție de respingere a recursului, dacă nu sunt îndeplinite, cumulativ, condițiile de admisibilitate prevăzute art. 29 alin. (1)—(3) din Legea nr. 47/1992. Concluzionând asupra acestui aspect, textul criticat întrunește cerințele de claritate, precizie și previzibilitate, răspunzând astfel exigențelor constituționale ale art. 1 alin. (5).

21. Având în vedere că textul criticat întrunește cerințele de calitate a legii și că autorul excepției apreciază că există o încălcare a dreptului la un proces echitabil, precum și a dreptului la un remediu efectiv doar prin prisma așa-zisei lipse de claritate, precizie și previzibilitate a textului criticat, Curtea constată că nici această critică nu poate fi primită.

22. Referitor la restul susținerilor autorului excepției, acestea privesc aplicarea în concret a prevederilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, fiind aspecte care excedează controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională, fiind atributul exclusiv al instanțelor judecătorești.

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ion Vijai în Dosarul nr. 7.568/2/2022 al Curții de Apel București — Secția a II-a penală și constată că dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a II-a penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 20 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Pentru magistrat-asistent,
Raluca-Alexandra Buterez-Fășie
în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,
semnează
prim-magistrat-asistent,
Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 233

din 27 aprilie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal și ale art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal și ale art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României, excepție ridicată de Florin Țâncă în Dosarul nr. 9.264/300/2019 al Judecătoria Răcari și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 153D/2020.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României, având în vedere Decizia nr. 176 din 24 martie 2022, respectiv, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal și menținerea jurisprudenței instanței de control constituțional în materie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 20 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 9.264/300/2019, **Judecătoria Răcari a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal și ale art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal**

al României. Excepția a fost ridicată de Florin Țâncă într-o cauză penală în care autorul excepției a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia reține că renunțarea la aplicarea pedepsei, pusă la dispoziția instanței, este condiționată, pe lângă gravitatea redusă a faptei, de multiple cerințe suplimentare, printre care o limită de cel mult 5 ani pentru pedeapsa cu închisoarea prevăzută de lege. În consecință, susține, în esență, că dispozițiile art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal sunt contrare dreptului la un proces echitabil, întrucât aduc atingere principiului *ultima ratio* în materie penală, potrivit căruia nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un grad de intensitate, de gravitate, pentru a fi justificată aplicarea unei sancțiuni penale. Cât privește dispozițiile art. 270 alin. (3) din Codul vamal al României, susține că lipsa unui prag valoric, cum este prevăzut, de exemplu, la art. 270 alin. (2) din Codul vamal sau la art. 296¹ din Codul fiscal, conduce la încălcarea principiului *ultima ratio* în materie penală. Reține că, pentru ipoteza în care o persoană cumpără o cantitate mică de țigări sau le depozitează, iar procurorul nu renunță la urmărirea penală, ci dispune trimiterea în judecată, nu este reglementat un mijloc procesual prin care judecătorul să poată exclude o asemenea faptă din sfera ilicitului penal. Sub acest aspect, autorul consideră relevantă și expunerea de motive a noului Cod penal, în care s-a învederat, printre altele, că la elaborarea acestui act normativ au fost analizate toate dispozițiile penale cuprinse în legi speciale, urmărindu-se inclusiv contravenționalizarea acestora, întrucât respectarea principiului minime intervenții care guvernează legislația penală a oricărui stat de drept impune recurgerea la mecanismul penal de protecție doar în situațiile în care protecția oferită de reglementările altor ramuri de drept este insuficientă. Arată că discrepanțele existente între soluțiile dispuse în baza vechilor reglementări în materie și cele care se pot dispune în prezent evidențiază necesitatea intervenirii instanței de contencios constituțional pentru respectarea principiului *ultima ratio* în materie penală și implicit pentru respectarea garanțiilor constituționale referitoare la dreptul la un proces echitabil.

6. **Judecătoria Răcari** apreciază că se impune respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal, în condițiile în care autorul excepției critică modul de reglementare a unei instituții de drept substanțial, respectiv renunțarea la aplicarea pedepsei, regimul juridic al acesteia fiind parte componentă a politicii penale a statului român, care este apanajul exclusiv al legiuitorului. Reține că instanța de control constituțional a statuat, în mod constant, că modificarea Codului penal este o chestiune de opțiune legislativă, care nu poate fi cenzurată de Curtea Constituțională. Mai mult, în jurisprudența sa, Curtea a statuat că examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestuia cu dispozițiile constituționale pretins încălcate, iar nu compararea prevederilor mai multor legi între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. În acest sens, invocă Decizia Curții Constituționale nr. 466 din 29 iulie 2019. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 270 alin. (3) din Codul vamal al României, invocă Decizia Curții Constituționale nr. 824 din 3 decembrie 2015, prin care au fost analizate susțineri similare, excepția de neconstituționalitate fiind respinsă.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au transmis punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal și ale art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 19 aprilie 2006, cu modificările și completările ulterioare. Prevederile legale criticate au următorul cuprins:

— Art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal: „*Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă: [...] d) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani.*”;

— Art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006: „*Sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc potrivit alin. (1) colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia.*”

11. În susținerea neconstituționalității normelor criticate, autorul excepției invocă prevederile constituționale ale art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil.

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, prin deciziile nr. 113 din 25 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 394 din 14 mai 2020, și nr. 176 din 24 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 451 din 5 mai 2022, excepția de neconstituționalitate fiind respinsă ca neîntemeiată.

13. Cu privire la instituția renunțării la aplicarea pedepsei, Curtea a reținut, în paragrafele 19—21 ale Deciziei nr. 113 din 25 februarie 2020, precitată, că renunțarea la aplicarea pedepsei este o instituție nouă, care nu are corespondent în Codul penal anterior și care constă în facultatea recunoscută instanței de judecată de a renunța definitiv la stabilirea și aplicarea unei pedepse pentru o persoană găsită vinovată de săvârșirea unei infracțiuni, pentru resocializarea căreia — ținând seama de gravitatea infracțiunii, de persoana infractorului și de conduita avută de acesta anterior și ulterior comiterii faptei — este suficientă aplicarea unui avertisment. Rațiunea renunțării la aplicarea pedepsei o reprezintă săvârșirea unor fapte infracționale care au o gravitate redusă, infractorul putând fi exonerat de la aplicarea unei pedepse, fiind suficiente constatarea faptelor și atenționarea infractorului cu privire la conduita viitoare. Curtea a observat totodată că prevederi similare se regăseau în art. 18¹ din Codul penal din 1968, ce aveau drept rațiune nepedepsirea infractorului pentru lipsa pericolului social concret al faptei, în condițiile atingerii minime

a valorilor apărute prin lege. Curtea a observat însă că, pentru a se renunța la aplicarea pedepsei, Codul penal actual reglementează, în art. 80, noi criterii cu privire la faptă și la persoana infractorului. Așadar, în vechiul Cod penal, fapta care nu prezenta pericolul social al unei infracțiuni nu constituia infracțiune, pe când în noul Cod penal, cu privire la faptă, deși aceasta este infracțiune, s-ar putea renunța la aplicarea pedepsei, această din urmă operațiune fiind la latitudinea instanței de judecată, care va dispune în condițiile prevăzute de art. 80 din Codul penal.

14. Curtea a reținut, de asemenea, că, pentru ca instanța să poată dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, trebuie să fie întrunite condițiile pozitive referitoare la gravitatea redusă a infracțiunii și la conduita infractorului, reglementate în art. 80 alin. (1) lit. a) și b) din Codul penal, renunțarea la aplicarea pedepsei nefiind un drept al infractorului, ci o facultate a instanței de judecată, care apreciază că aplicarea unei pedepse ar fi inoportună din cauza consecințelor pe care le-ar avea cu privire la persoana acestuia. Curtea a reținut, totodată, că renunțarea la aplicarea pedepsei nu este exclusiv o exprimare a voinței instanței de judecată, actualul Cod penal stabilind, de asemenea, în art. 80 alin. (2), condiții negative cu privire la persoana infractorului sau la limita maximă specială a pedepsei pentru care se poate aplica, față de prevederile art. 18¹ din Codul penal din 1968, care țineau seama doar de gradul de pericol social concret al faptei, așadar de modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care s-a săvârșit fapta, de urmarea produsă ori care s-ar fi putut produce, toate aceste din urmă criterii ce țineau de pericolul social al faptei fiind apreciate de instanță. Așadar, Curtea a reținut că art. 80 alin. (2) lit. a)—d) din Codul penal reglementează situațiile în prezența cărora instanța nu poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, acestea fiind condiții ce țin de persoana infractorului, precum și de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită. Una dintre condițiile negative referitoare la conduita infractorului anterioară săvârșirii faptei este reglementată în art. 80 alin. (2) lit. a) din Codul penal, care stabilește că nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă infractorul a mai suferit anterior o condamnare, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 42 lit. a) — faptele nu mai

sunt prevăzute de legea penală — și lit. b) — infracțiunile amnistiate sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare.

15. În raport cu cele reținute în motivarea soluției de respingere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 80 alin. (2) lit. a) din Codul penal, Curtea a constatat, în esență, că legiuitorul a urmărit ca noul Cod penal să ofere instrumente mult mai eficiente pentru individualizarea și sancționarea pluralității de infracțiuni, așa încât norma penală în vigoare răspunde unei puternice exigențe sociale, de a reglementa mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional, stabilirea condițiilor în care instanța de judecată poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei intrând în atribuțiile Parlamentului, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării.

16. Neintervenind elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, soluția deciziilor menționate, precum și considerentele pe care acestea se sprijină își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

17. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006, Curtea reține că motive de neconstituționalitate similare au fost examinate prin Decizia nr. 176 din 24 martie 2022, precizată, prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României sunt neconstituționale.

18. Curtea constată că, potrivit art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale, operând o cauză de inadmisibilitate, în temeiul alin. (5) din același articol. Așa fiind, având în vedere că încheierea de sesizare a Curții Constituționale este din data de 20 decembrie 2019, iar Decizia nr. 176 din 24 martie 2022 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 451 din 5 mai 2022, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României a devenit inadmisibilă.

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României, excepție ridicată de Florin Țâncă în Dosarul nr. 9.264/300/2019 al Judecătoriei Răcari.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 80 alin. (2) lit. d) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Răcari și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 27 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

ORDIN

pentru aprobarea Normelor metodologice privind selecția și expertiza medicală și psihologică a personalului aeronautic care desfășoară activități aeronautice militare, a Normelor tehnico-metodologice de expertiză medicală și psihologică privind capacitatea individuală de exercitare a atribuțiilor în activități aeronautice și spațiale (bareme medicale și psihologice), precum și a Normelor metodologice privind efectuarea cursului de instruire și certificare a competenței în performanțele și siguranța factorului uman pentru personalul aeronavigant

Pentru aplicarea prevederilor art. 2 alin. (1) lit. a), c), d) și g) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2000 privind înființarea Institutului Național de Medicină Aeronautică și Spațială „General doctor aviator Victor Anastasiu”, aprobată prin Legea nr. 279/2001, cu modificările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 23 alin. 2 din Statutul personalului aeronautic din aviația militară a României, aprobat prin Legea nr. 35/1990, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 40 alin. (1) din Legea nr. 346/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul apărării naționale emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Normele metodologice privind selecția și expertiza medicală și psihologică a personalului aeronautic care desfășoară activități aeronautice militare, prevăzute în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă Normele tehnico-metodologice de expertiză medicală și psihologică privind capacitatea individuală de exercitare a atribuțiilor în activități aeronautice și spațiale (bareme medicale și psihologice), prevăzute în anexa nr. 2.

Art. 3. — Se aprobă Normele metodologice privind efectuarea cursului de instruire și certificare a competenței în performanțele și siguranța factorului uman pentru personalul aeronavigant, prevăzute în anexa nr. 3.

Art. 4. — Certificatele medicale și psihologice emise până la data intrării în vigoare a prezentului ordin își păstrează valabilitatea până la data expirării acestora, urmând ca

eliberarea unui nou certificat să se facă după efectuarea expertizei medicale și psihologice periodice în condițiile prevăzute de prezentul ordin.

Art. 5. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.45/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind selecția și expertiza medicală și psihologică a personalului aeronautic care execută activități aeronautice militare și a Normelor tehnice medicale și psihologice specifice aferente, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 295 și 295 bis din 23 mai 2013, cu modificările ulterioare.

Art. 6. — Anexele nr. 1—3*) fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 7. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul apărării naționale,
Angel Tîlvăr

București, 31 iulie 2023.
Nr. M.162.

*) Anexele nr. 1—3 se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 725 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul din șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, București.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2023 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2023 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2023.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

5 948493 474180